
RÜZGAR ENERJİSİ ÇATIŞMASI:

ÇATIŞAN PERSPEKTİFLER VE PLANLAMA PROBLEMLERİ

HAZIRLAYAN: ZEYNEP ÖZÇAM

DANIŞMAN: PROF. DR. MELİH PINARCIOĞLU

KARABURUN DENEYİMİ

FOTOĞRAF: KARABURUN KENT KONSEYİ, 2012

İÇERİK

GİRİŞ

KARABURUN DENEYİMİ

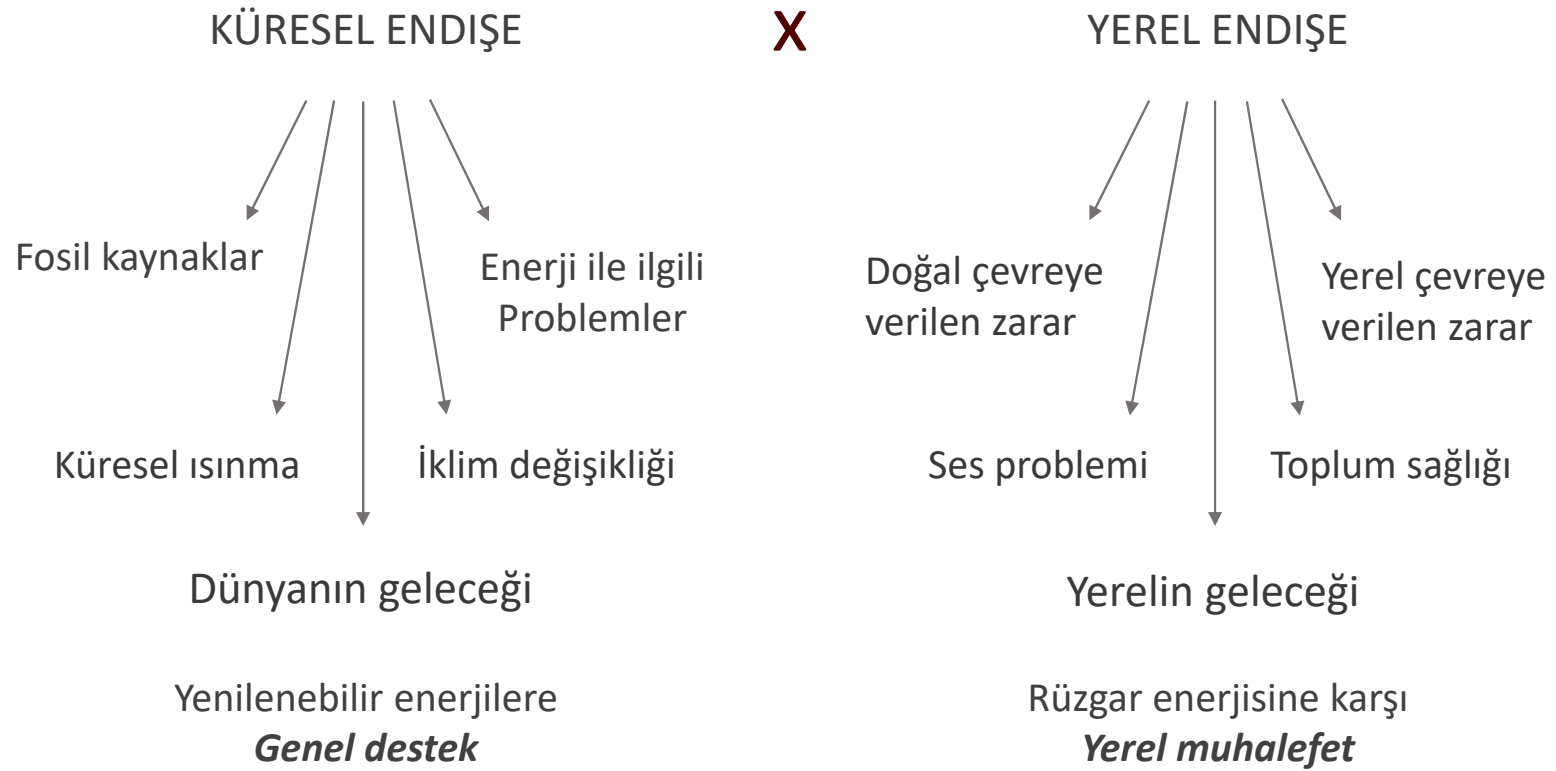
YENİLENEBİLİR ENERJİLER
& RÜZGAR ENERJİSİ

ÇATIŞMANIN NEDENLERİ

RÜZGAR ENERJİSİ ÇATIŞMASI

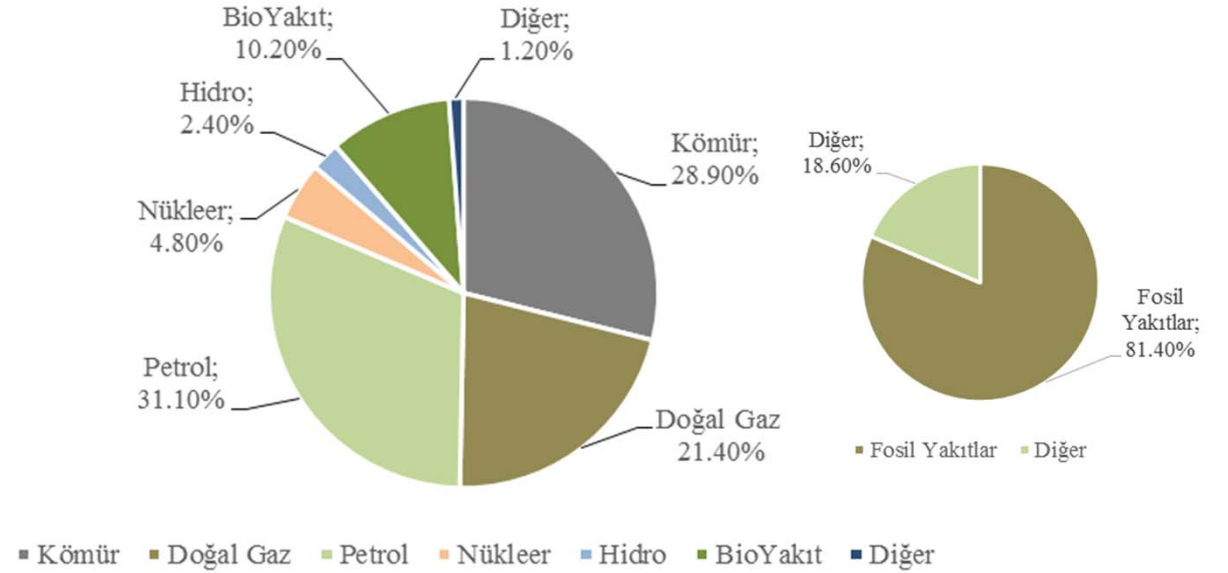
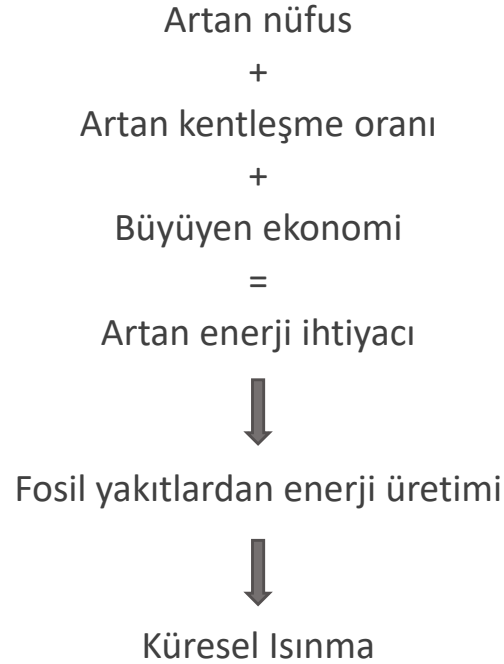
ÇATIŞMANIN ÇÖZÜMÜ

GİRİŞ

YENİLENEBİLİR ENERJİLER

ENERJİ PROBLEMİ

2013 yılı dünya toplam birincil enerji arzının kaynaklara göre dağılımı*

Yenilenebilir enerjiler & rüzgar enerjisi;

Çevre dostu + verimli + karşılanabilir*

Fosil kaynaklara alternatif
&

İklim değişikliğine karşı etkili bir seçenek

Aynı zamanda;

Ekonomik büyüme için yeni bir pazar ve
Yeni sermaye birikim süreci için önemli bir araç**

Ulusal ve uluslararası destek

*AYDIN, N. Y., KENTEL, E., & DUZGUN, H. S., 2013

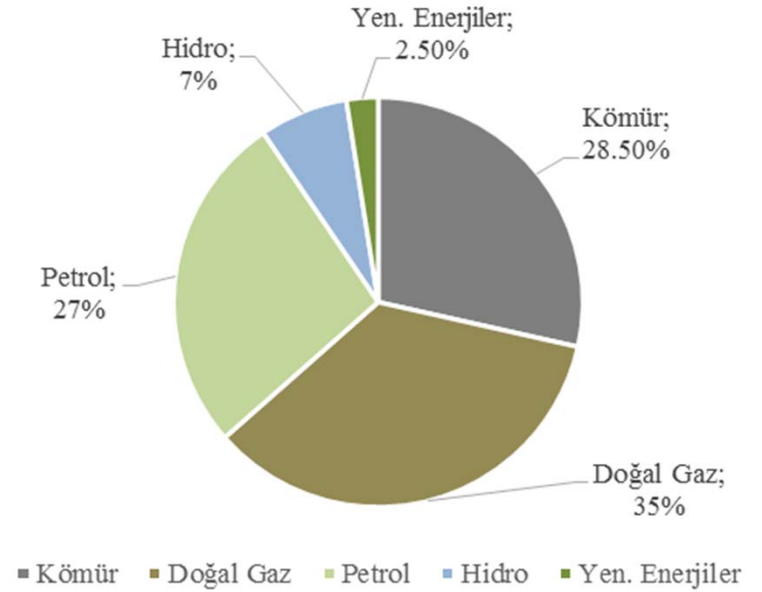
**MATTHEWS, K., & PATERSON, M., 2005

TÜRKİYE...

- Türkiye büyümekte olan bir ülkedir; dolayısıyla enerji ihtiyacı yüksektir ve gelecek yıllarda daha da yükselmesi beklenmektedir.

ENERJİ PROBLEMİ

Artan nüfus
+
Artan kentleşme oranı
+
Büyüyen ekonomi
=
Artan enerji ihtiyacı
↓
Fosil yakıtlar (%90)
İthal edilen (%75)

2014 yılı Türkiye toplam birincil enerji arzının kaynaklara göre dağılımı*

*EPDK, 2015

- Yeterli enerji sağlanması, enerji arzındaki çeşitliliğin artırılması ve enerjiye olan dışa bağımlılığın azaltılması, Türkiye'nin enerji politikalarında önemli birer konudur.

ENERJİ HEDEFLERİ

Verimli bir yerli kaynak

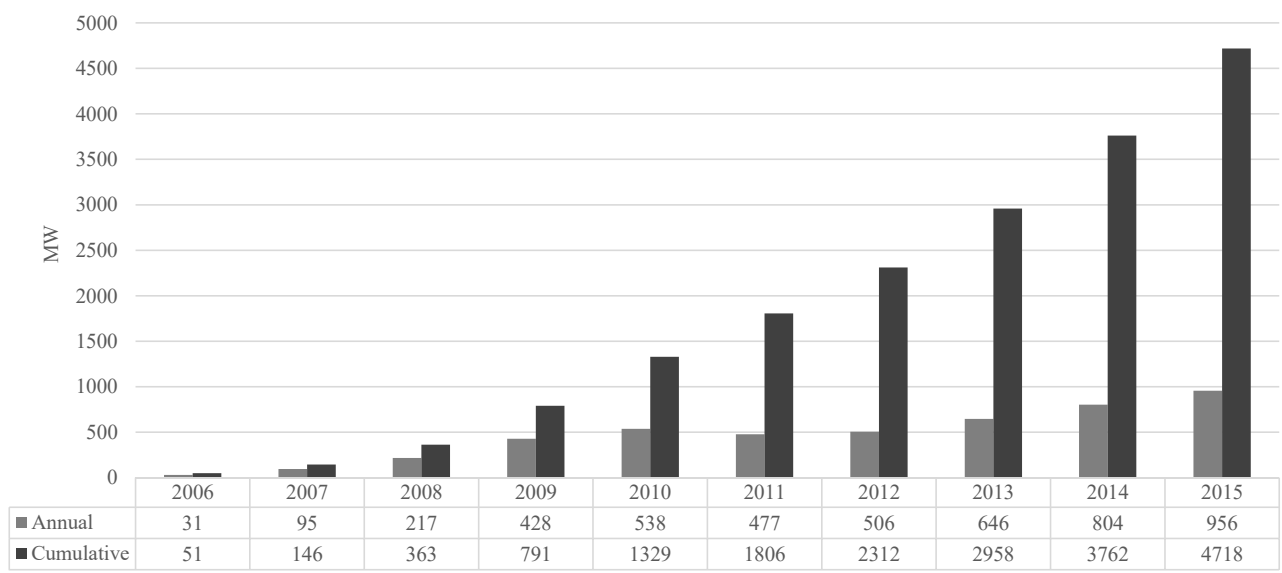
=

Rüzgar Enerjisi

Rüzgar kapasitesi yüksek
kırsal ve doğal alanlardan yer seçimi

- Son birkaç yılda, devlet desteğiyle beraber büyük ölçekli yatırımlar etkileyici bir oranda artış göstermiştir.

Türkiye'de rüzgar santralı tesislerinin yıllara göre artışı

RÜZGAR ENERJİSİ ÇATIŞMASI

- En genel anlamda, çatışma '**Sosyal Açıklık**' olarak değerlendirilmektedir.*
Yüksek toplum desteği ile düşük uygulama başarısı arasındaki **sosyal açıklık**.

NIMBY (Not In My Back Yard)**

Genelde destek, yakın çevrede muhalif tutum.

Bencil ve bireysel faydayı ön plana alan davranış biçimi.

Negatif Dışsallıklar*

Gürültü kirliliği
Görsel kirlilik
Çevresel zarar

Yer Bağlılığı & Yer Kimliği**

'nin zarar görmesi

Yereli koruyucu eylem**

Kurumsal Faktörler

*Planlama ve karar verme süreçleri**

Top-down (yukarıdan aşağıya),
Hiyerarşik karar verme yöntemleri
ÇED ve Yer seçimi kriterleri
Tek yönlü bilgi akışı

*Güven & Adalet***

Dağıtımsal
Prosedürel
Toplumsal güven

Karşıt Görüşler***

Koruma	x	Kullanma
Korumacı	x	Faydacı

INTRODUCTION

- AIM & JUSTIFICATION
- METHODOLOGY

GENERAL FRAMEWORK

- GLOBAL CONCERN
- LOCAL CONCERN

THEORETICAL FRAMEWORK

- UNDERSTANDING CONFLICTS
- RESOLVING CONFLICTS

THE CASE:

- CHARACTERISTICS
- EXISTING SITUATION
- WIND FARM CONFLICT

THE CASE:

- ACTOR POSITIONS

THE CASE:

- OVERVIEW

- Çatışmaların çözümü iki ana temelde ele alınmaktadır*;

Çatışma öncesi;

Dışsallıkların azaltılması;

- Hassas tasarım
- Uygun yer seçimi pratikleri

Güçlü

Yasa & yönetmelikler
ÇED süreçleri
Planlama süreçleri

Çatışma sonrası;

Anlaşmazlıkların azaltılması;

- Katılım
- Müzakere ve işbirliği

Toplum katılımı;

Sosyal katılım
Ekonomik katılım

KARABURUN DENEYİMİ

TÜRKİYE & KARABURUN

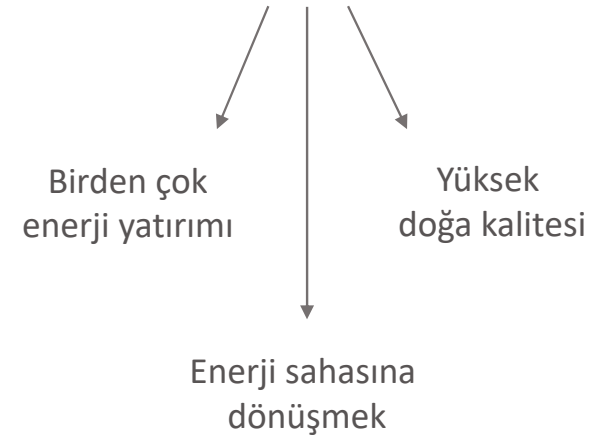
ULUSAL ENDİŞE

Rüzgar enerjisi yatırımları hız kazandı

X

YEREL ENDİŞE

Rüzgar enerjisi yatırımları muhalefet topladı

KARABURUN DENEYİMİ

ALANIN KARAKTERİ

Kırsal bir bölge

İzmir'in çevresinde konumlanma

+

Yüksek doğal kalite

ÖÇKB

(Özel Çevre Koruma Bölgesi)

KARABURUN DENEYİMİ

RÜZGAR ENERJİSİ YATIRIMLARI

*Rüzgar enerjisi için önemli bir potansiyel
ve
önemli bir hedef*

Rüzgar enerjisi süreci;

2005,

- 252 km²lik bir alanda 166 turbin için 'ÇED gerekli değildir' raporu

2008,

- 5 farklı şirket için elektrik üretim lisansı

GİRİŞ

YENİLENEBİLİR ENERJİLER & RÜZGAR ENERJİSİ

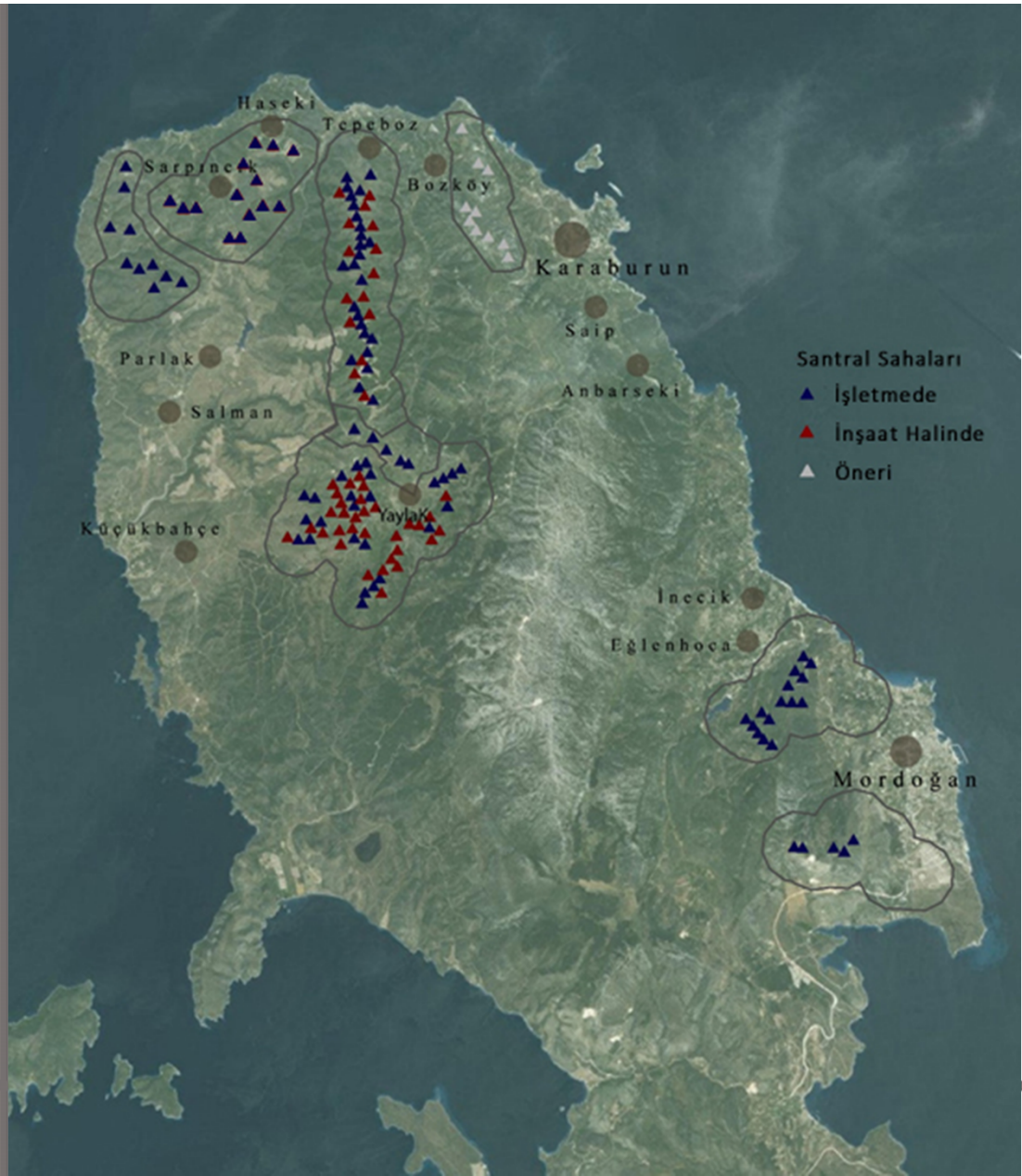
RÜZGAR ENERJİSİ ÇATIŞMASI

KARABURUN DENEYİMİ

ÇATIŞMANIN NEDENLERİ

ÇATIŞMANIN ÇÖZÜMÜ

SONUÇ

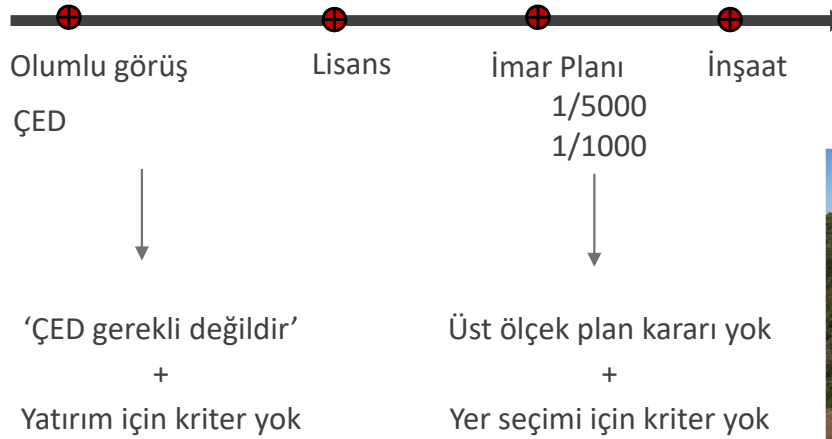

Bugün;

Condition	Name	Capacity (MWm)	# of Turbine
İptal Edildi	KARABURUN RES (Firma: Lodos)	120	50
Yürülükte	KARABURUN RES (Firma: Lodos)	120	50
İnşaat	KARABURUN RES (Firma: Lodos)	103	47
Yürülükte	MORDOĞAN RES (Firma: Ayen Enerji)	31.5	15
Yürülükte	YAYLAKÖY RES (Firma: Yaylaköy Res)	15	5
Yürülükte	SARPINCIK RES (Firma: Çalık Enerji)	32	14
Yürülükte	MORDOĞAN RES (Firma: Egenda Ege)	15	5
Yürülükte	SALMAN RES (Firma: Öres)	27.5	10
SUBTOTAL		344	146
Ön Lisans	KAYA RES (Firma: Ezse)	30	10
TOTAL		374	156

ÇATIŞMANIN NEDENLERİ

- Çatışma temelinde koruma ve kullanma arasındaki karşıtlığı temel alan bir tartışmaya dayanmaktadır.
- Ayrıca çatışma, prosedürel sebeplerin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

GİRİŞ

YENİLENEBİLİR ENERJİLER & RÜZGAR ENERJİSİ

RÜZGAR ENERJİSİ ÇATIŞMASI

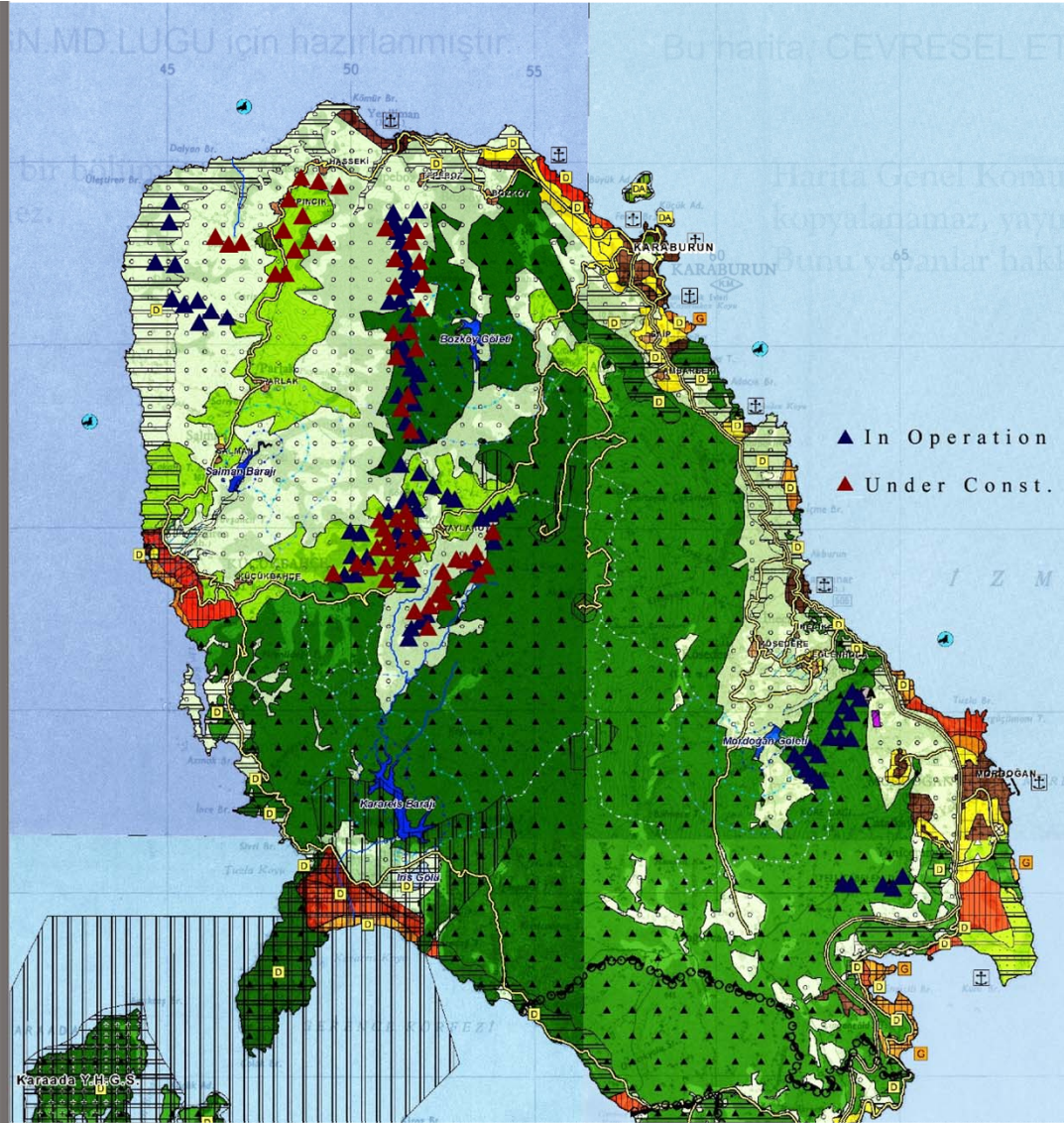
KARABURUN DENEYİMİ

ÇATIŞMANIN NEDENLERİ

ÇATIŞMANIN ÇÖZÜMÜ

SONUÇ

20/25

GÖSTERİM				
ARAZİ KULLANIMI	TARIMSAL ARAZİ KULLANIMLARI	DİĞER ARAZİ KULLANIM ALANLARI	KORUMA STATÜSÜNE SAHİP DİĞER ALANLAR	SU KAYNAKLARI KORUMA ALANLARI
YERLEŞME ALANLARI	TARIM ARAZİSİ	ORMAN ALANI	YABAN HAYATI KORUMA/GELİŞTİRME ALANI	İÇME VE KULLANMA SUYU
KENTSEL YERLEŞME ALANI	ÇAYIR-MERA	AĞAÇLANDIRILACAK ALAN	AKDENİZ FOKU YAŞAM ALANLARI	MUTLAK KORUMA ALANI SINIRI
KENTSEL GELİŞME ALANI	SULAMA ALANI	SIT ALANLARI		İÇME VE KULLANMA SUYU
KIRSAL YERLEŞME ALANI		DOĞAL SIT ALANI		KISA MESAFELİ KORUMA ALANI SINIRI
				İÇME VE KULLANMA SUYU ORTA
				MESAFELİ KORUMA ALANI SINIRI
				İÇME VE KULLANMA SUYU UZUN
				MESAFELİ KORUMA ALANI SINIRI

Projeler
yer seçimine bakılmaksızın
&
herhangi bir üst plan kararı
olmaksızın
onay almıştır.

Rüzgar türbinleri;

- Orman alanları
 - Tarım alanları
 - Meralar
 - Doğal sit alanları
 - Yerleşim yeri yakını
- kurulmuştur.

1/100.000 ÇEVRE DÜZENİ PLANI,
ÇŞB, 2016

- Tüm süreç ve söylemlerden çıkarıldığı üzere, rüzgar enerjisinin dışsallıklarının hafifletilmesine ilişkin planlama süreçlerinde belirgin olarak üç temel sorun vardır;

Yer seçimi

Yer seçimi için ayrıntılı değerlendirmeler ve ölçütler yoktur.

ÇED süreci

Detaylı bir ÇED süreci yoktur.

Planlama süreci

Tesisleri alan seçiminde sınırlandıran herhangi bir bölgeleme yoktur.

+

Katılım eksikliği

Çift yönlü bilgi akışı sağlayan katılımcı planlama anlayışı yoktur.

ÇÖZÜM İÇİN ÖNERİLER

DIŞSALLIKLARIN AZALTILMASI

- Hassas tasarım
 - Fiziksel özellikler
- Yer seçimi
 - Kriterler
 - Bölgeleme
- Etki değerlendirme teknikleri
 - Çevresel + kümülatif
 - Görsel
 - Sosyo-ekonomik

KATILIMIN SAĞLANMASI

- Karar verme süreçlerine katılım
 - Planlama süreçlerine katılım
 - Çift yönlü bilgi akışı
 - Yerel denetim
- Toplum katılımı
 - Ekonomik katılım
 - Kooperatifler / Hissedarlık

GİRİŞ

YENİLENEBİLİR ENERJİLER & RÜZGAR ENERJİSİ

RÜZGAR ENERJİSİ ÇATIŞMASI

KARABURUN DENEYİMİ

ÇATIŞMANIN NEDENLERİ

ÇATIŞMANIN ÇÖZÜMÜ

SONUÇ

- Yereldeki çevresel ve sosyo-ekonomik öncelikleri göz önünde bulunduran uygun yer seçimi pratikleri ön plana alınmalıdır.
- Sürdürülebilir enerji yatırımları ile yerel peyzajların korunması arasındaki denge daha iyi denetlenmelidir.

GİRİŞ

YENİLENEBİLİR ENERJİLER & RÜZGAR ENERJİSİ

RÜZGAR ENERJİSİ ÇATIŞMASI

KARABURUN DENEYİMİ

ÇATIŞMANIN NEDENLERİ

ÇATIŞMANIN ÇÖZÜMÜ

SONUÇ

- Proje bazlı planlama yaklaşımı terk edilmeli ve projelerin çevreyle olan ilişkilerini göz önüne alan bütünlük planlama yaklaşımı benimsenmelidir.
- Yerel toplum perspektiflerini göz önüne alan katılımcı planlama ve karar verme süreçleri etkinleştirilmelidir.

SONUÇ OLARAK...

Karaburun = çevresel kalitesi yüksek bir bölge

Rüzgar enerjisi = genişleyen, büyük ölçekli bir yatırım türü

Koruma kullanma dengesi

Tüm sürecin iyi yönetilmesinin önemi !

Teşekkürler...

ZEYNEP ÖZÇAM